

Тетяна Гармаш
Національний авіаційний університет
М. Київ (Україна)

Віртуальний інформаційний простір в організації самостійної роботи студентів у вивченні іноземної мови

Застосування технологій віртуальної реальності в освіті спричинило виникнення так званого «віртуального освітнього середовища», в рамках якого став можливим безперервний саморозвиток вільної, активної і творчої особистості. Завдяки створенню віртуального освітнього середовища – відкритої системи, в рамках якої на основі застосування технологій віртуальної реальності – забезпечується ефективно інтерактивне самонавчання в освітньому процесі.

Безперечно, віртуальне освітнє середовище є соціокультурним феноменом реальної дійсності, але його дидактичний потенціал ще не повністю розкритий, оскільки наразі мають місце протиріччя між потребами освітньої практики в ефективному освітньому середовищі і станом наукового знання про них. Не менш важливою проблемою є розробка моделі віртуального освітнього середовища та визначення напрямів оптимального застосування технологій віртуальної реальності в освіті.

Одним із шляхів оптимального застосування технологій віртуальної реальності в освіті є організація самостійної роботи студентів, яка спрямовується на розвиток навичок творчості, пізнавальної активності і системності мислення суб'єктів навчання. Як зазначає О. Гриб'юк [1], організація самостійної навчальної діяльності у віртуальному освітньому середовищі є суттєвим фактором підвищення мотивації до навчально-пізнавальної діяльності, підвищення рівня емоційного сприйняття нового матеріалу. Дослідниця доводить, що у віртуальному освітньому середовищі реалізується сукупність умов, що сприяють процесу активної взаємодії між викладачами і студентами завдяки орієнтації на виконання різних видів самостійної роботи, в тому числі інформаційно-навчальної,

експериментально-дослідницької, науково-практичної діяльності на основі інформаційних освітніх технологій.

Проте, ефективна самостійна робота студента в умовах віртуального освітнього середовища включає організаційну, методичну та регуляційну складові. Це означає, що викладачеві потрібно заздалегідь розробити систему організації самостійної роботи студентів: врахувати її цілі, форми і засоби педагогічної комунікації. Викладач повинен не тільки підібрати навчальну інформацію, але й спланувати власну роль у цьому процесі. Організаційна складова самостійної роботи студента передбачає створення електронних навчальних посібників для самостійної пізнавальної діяльності, які допомагають студенту зрозуміти логіку побудови курсу.

Самостійна робота студентів в умовах віртуального освітнього середовища розглядається як основа самоосвіти і як система заходів або педагогічних умов, що забезпечують керівництво самостійною діяльністю майбутнього фахівця [2, с. 468]. З огляду на вищезазначене, домінуючою в організації самостійної роботи студентів залишається роль викладача, оскільки хибне використання віртуального інформаційного простору, а також відсутність педагогічного супроводу у процесі самопідготовки можуть мати негативний вплив на освітній процес.

Слід також зазначити, що певним недоліком деяких видів самостійної роботи студентів є обмежений контроль з боку викладача за навчальною діяльністю студента. Наразі Інтернет в освітньому процесі використовується переважно як джерело інформаційних та додаткових матеріалів. Однак, зважаючи на той факт, що навчальний час, призначений на самостійну роботу студентів, збільшується, а кількість годин, що відводяться на аудиторні заняття зменшується, то, відповідно, збільшується обсяг навчального матеріалу, що виноситься на самостійне опрацювання. З огляду на це, успішність освітнього процесу залежить від самостійної пізнавальної діяльності студентів та вміння самостійно вирішувати навчальні завдання. Використання можливостей і ресурсів Інтернету при плануванні самостійної роботи студента у вивченні іноземної мови та включення матеріалів мережі Інтернет у зміст занять допоможе

забезпечити ефективне самонавчання за наявності інтерактивної взаємодії всіх суб'єктів освітнього процесу.

Крім цього, застосування електронних ресурсів у освітньому процесі дає змогу найбільш повно реалізувати принцип індивідуалізації та особистісно-орієнтованого навчання. Можливості Інтернету найповніше розкриваються при використанні його під час навчання іноземних мов за наявності зворотного зв'язку із викладачем та при виконанні вправ, які передбачають можливість автоматичного аналізу відповіді. Так, при виконанні тестових завдань студент має можливість не тільки отримати аналіз своєї відповіді, але й отримати необхідну довідкову інформацію. Для цього застосовуються посилання на Інтернет-ресурси: віртуальні бібліотеки, презентації тощо. Наявність зворотного зв'язку суттєво відрізняє самостійну роботу студента із застосуванням інформаційних комп'ютерних технологій від традиційно організованої самостійної роботи.

Слід наголосити, що організація самостійної роботи студентів з використанням інформаційних комп'ютерних технологій також може бути спрямована на вирішення таких освітніх цілей як ліквідацію прогалин в знаннях, надолуження пропущеного матеріалу, розвиток мовленнєвих навичок і вмінь, повторення навчального матеріалу, виконання додаткових та факультативних завдань тощо. А отже, на перший план виходить провідна роль викладача, який має спланувати самостійну роботу студентів або надати допомогу у її плануванні, скерувати напрям роботи тощо. Тому важливою передумовою для реалізації зазначених освітніх цілей є володіння насамперед викладачем базовими технологіями роботи з Інтернетом: пошук інформації в Інтернет, робота з електронною поштою, спілкування в реальному часі, а також представлення власної інформації у вигляді Web-документів (створення Webсторінок і Web-сайтів) і її розміщення в мережі. Як свідчать дослідження, у час стрімкого розвитку та поширення інформаційних технологій студенти переважно володіють основними сервісами мережі Інтернет (електронна пошта, телеконференції, файлові архіви), навичками пошуку інформації з використанням операторів пошуку тощо. Згідно з останніми опитуваннями, загальна Інтернет-аудиторія в Україні

зросла до 59%, при цьому серед молодих людей у віці 15-29 років абсолютна більшість опитаних (91%) постійно користується мережею Інтернет. Це створює вигідні передумови для використання інноваційних технологій у процесі самопідготовки майбутніх фахівців [3, с. 202].

Отже, ми з'ясували, що організація самостійної роботи студентів із використання віртуального інформаційного простору сприяє розвитку пізнавальних інтересів та навичок самоосвітньої діяльності у вивченні іноземної мови.

Список використаних джерел

1. Гриб'юк, О. О. (2015). Віртуальне освітнє середовище як інноваційний ресурс для навчання і дослідницької діяльності студентів. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/1115/>
2. Грінченко, М. С. (2015). Впровадження віртуального освітнього середовища у навчальний процес ВНЗ. *Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*. Вип. 12 (55), Ч. 2. 461-469.
3. Кожедуб, Л. Г. (2016). Використання віртуального інформаційного простору у процесі самостійної підготовки майбутніх філологів. *Відкрите освітнє e-середовище сучасного університету*, № 2, 199-203.